

5. maj 2015

Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq
Maani

Uunga siunnersuut: Nioqutissanik eqqussuineq annissuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. x, xXx 2015-imeersoq (UPA 2015/85), kiisalu Naalakkersuisut tassunga allannguutissatut siunnersuutaat pillugit siunnersiueqatigiinnermut aggequsissut.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap matuminnga Aningaasaqarnermut, Aatsitassanullu Naalakkersuisoq tallimannorneemi ulloq 8. maj nal. 14.00-imiit 15.00-imut ataatsimiittarfik 1-imi siunnersiueqatigiinnermut aggersarpaa.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap UPA2015/85-imik suliarinninnerminut atatillugu Naalakkersuisunut ulloq 26. marts kiisalu ulloq 14. april arlalinnik apeqquteqarpoq. Ataatsimiititaliaq akissutisivoq ulloq 1. april aamma 17. april. Inatsisinut Ataatsimiititaliap tamatuma nanginneratut Aningaasaqarnermut, Aatsitassanullu Naalakkersuisoq malitsit apeqqutinut arlalinnut akissuteqarfiusumik siunnersiueqatigiinnermut aggersarpaa:

1. Siunnersuutip aappasaaneerutaasumik suliarineqarnissaanut allannguutissatut siunnersuummik, inatsisissatut siunnersuummut immikkoortumik allamik nutaamik ilanngussillutik, Naalakkersuisut saqqummiussipput.

Allannguutissatut siunnersuutip nassatarissavaa, ininik pisatsersuutinillu akileraaruseriffiup usinik usingiarneqartunik usilersorneqartunilluunniit, taamatullu ilaasunik niusunik ikiartortunillu misissuiffissaanik umiarsualiviit timmisartoqarfiillu atugassiinissaannik akileraaruseriffiup piumasaqaateqarsinnaanera, tamanna akileraaruseriffimmut aningaasartuutaanngitsumik. Pisatsersuutinut piumasaqaatit misissuinerup ingerlanneqarsinnaaneranut pisariaqartuussapput. Assersuutigalugu ilaasunik nassiussanillu misissuinnermut ininik pisariaqartinneqartunik atortulersukkamik atugassiisoqarnissaanik tamanna pisariaqarpat inassuteqaateqartoqarsinnaavoq imaluunniit usingiaaffinni usilersorfinnilu sumiiffinnik assersukkanik atugassiisoqarnissaanik.

Talittarfiit mittarfiillu piunasaqaatinik taaneqartunik naammassinnissinnaanngippata, nioqqutissanik usingiaaneq usilersornerlu taamatuttaaq ilaasussanik ikisoqarsinnaanera ilaasunillu niusoqarsinnaanera akileraaruseriffiup inerteqqutigisinnaavaa. Allannguutissatut siunnersuutip inuussutissarsiutinik ingerlatsisunut pisortanullu aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai pillugit nassuiaateqaqqullugit Naalackersuisut Inatsisinut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarnikuupput.

Umiarsualiviit ininik taamaallaat misissuinernut ataavartumik atugassanik atugassiinissaat siunnersuutip tunngaviatigut siunertarinngikkaa Naalackersuisut akissuteqaamminni oqaatigaat. Siunertaasorli tassaavoq akileraaruseriffiup piffissani misissuinissamik pisariaqartitsiffiusuni inimik, sumiiffimmuut usit ilaasulluunniit nunamut niuneqarfiannut qanittumiittumik atugassinneqarnissaa. Init piffissani allani siunertanut allanut umiarsualiviup aalajangersagaanut nalinginnaasumik atorneqarsinnaassapput.

Taamaammallu misissuisarnissaq siunertaralugu inimik atugassiinermut aningaasartuutaasussat ikittuinnaasussat Naalackersuisunit nalilerneqartoq.

Usilersorfiusuni usingiaaffiusunilu ungalulersornernut / assiaqusersuinernut aningaasartuutaasussat Naalackersuisut naliliinerat malillugu aamma ikittuinnaassappat?

2. Sulisitsisut (Grønlands Erhverv) tusarniaanermut akissuteqaamminni § 32 a, imm. 1-imi oqaasertaliinerup allanngortinneqarnissaa kaammattuutigaat. Aalajangersakkap oqaasertalerneqarnera naapertorlugu Akileraaruseriffik umiarsualiviit timmisartoqarfiillu "sananeqarneranni pisatsersorneqarnerannilu" immikkut ittunik piunasaqaateqarsinnaatitaavoq. Sulisitsisut (Grønlands Erhverv) isumaqarput akileraaruseriffik umiarsualivinni timmisartoqarfinilu ininut akileraaruseriffimmit misissuinermut atorneqartussanut taamaallaat piunasaqaateqarsinnaasooq aalajangersakkap oqaasertalerneqarnerani ersittariaqartoq.

§ 32 a, imm. 1-imut tunngatillugu Naalackersuisut kaammattuut malissimanngikkaat Inatsisinut Ataatsimiititaliap paasivaa, taamaattorli inatsimmut nassuiaatini ima allassimasoqartoq:

Piunasaqaatit ininut pisatsersuinernullu misissuinissap isumagineqarnissaanut pisariaqartunut tunngasuupput, misissuinissallu siunertaanik naammassinninnissamut piunasaqaataasunit annertunerusinnaanat. Tassunga atatillugu erseqqissarneqarpoq init akileraaruseriffiup pitsaasumik misissuinissaanut atugassat nassiuussanik ilaasunilluunniit nunamut niusiffiusup angallammulluunniit ikisiffiusup eqqaaniinnissaat qanittunnguaniinnissaalluunniit akileraaruseriffiup taamaallaat peqqussutigisinnaammagu. Akileraaruseriffik umiarsualivinni timmisartoqarfiniluunniit ingerlatat illuutilluunniit qanoq sanaatorneqarnissaannut pisatsersorneqarnissaannulluunniit aalajangiisuunngilaq.

§ 32 a, imm. 1-3 ima allassimavoq:

§ 32 a. Akileraaruseriffik imminut aningaasartuutaanngitsumik, umiarsualiviit timmisartoqarfiillu nioqqutissanik usingiaaffiusartussat usilersuiffiusartussalluunniit,

imaluunniit ilaasunik nunamut niusiffiusartussat ilaasussanilluunniit ikisiffiusartussat sananeqarneranni pisatsersorneqarnerannilu immikkut ittunik piunasaqaateqarsinnaatitaavoq.

Imm. 2. Nunani allani sumiiffiit sumiiffillu Kalaallit Nunaanni akitsuuteqarfiusumiittut akornanni ilaasunik angallassisarnissanik pilersitsisoqartillugu ininik pisariaqartunik atortulersugaasunik pisatsersugaasunillu, ilaasut il.il. misissorneqarnissaanni atugassiisoqarnissaa akileraaruseriffiup imminut aningaasartuutaanngitsumik peqqussutigisinnaavaa.

Imm. 3. Sumiiffinni nioqutissanik usilersuiffiusartuni usingiaaffiusartuniluunniit, imaluunniit ilaasunik nunamut niusiffiusartuni ilaasussanilluunniit ikisiffiusartuni akileraaruseriffik akuersiseqqaarnagu aqutigineqarsinnaanngitsunik assersuisoqarnissaa akileraaruseriffiup imminut aningaasartuutaanngitsumik peqqussutigisinnaavaa.

Imm. 2-mi imaluunniit imm. 3-mi piunasaqaatigineqanngitsunik piunasaqaateqarnissamut imm. 1 tunngavissiiva? Allatut oqaatigalugu misissuinerup ingerlanneqarsinnaaneranut pisatsersuutitut pisariaqartinneqartunut piunasaqaatit, assersuutigalugu ilaasunik nassiussanillu misissuinermut ininik pisariaqartinneqartunik atortulersukkamik atugassiisoqarnissaanik usingiaaffinnilu usilersorfinnilu sumiiffinnik assersukkanik atugassiisoqarnissaanik piunasaqaatit saniatigut akileraartarnermut aqutsisoqarfik allanik umiarsualivinnit timmisartoqarfinnillu piunasaqaateqarsinnaava?

3. Sulisitsisut (Grønlands Erhverv) tusarniaanermut akissuteqaamminni maluginiarpaat Siunnersuut malillugu ininik pisatsersuinissamut akileraaruseriffiup piunasaqaataata naammassineqarnissaanut tunngatillugu aningaasartuutit talittarfimmit timmisartoqarfimmillu pineqartumit isumagineqartussaasut. Sulisitsisut (Grønlands Erhverv) isumaqarput aningaasartuutit pisortanit isumagineqartariaqartut. Tassunga atatillugu aamma Umiarsualiviit timmisartoqarfillu ataasiakkaat ataqatigiissaagaanikkut assigiinngitsuusut, taamaammallu aqqissuussinissamut akileraaruseriffiup piunasaqaataanik naammassininniarnaq taakkununga assigiinngisitaarsinnaasoq Sulisitsisunit tikkuarneqarpoq.

Kaammattuut Naalakkersuisunit malinneqarsimanngitsoq Inatsisinut Ataatsimiititaliap paasivaa. Aamma misissuisarnissaq siunertaralugu ininik atugassiinermut aningaasartuutaasussat ikittuinnaasussat Naalakkersuisunit nalilerneqartut Inatsisinut Ataatsimiititaliap paasivaa.

Sulisitsisunit kaammattuummut tassunga Naalakkersuisut qanoq oqaasissaqarpat? Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup misissuinerinik ingerlatsisinnaalernissaanut atatillugu aningaasartuutit akileraartarnermut aqutsisoqarfimmit namminermit isumagineqassappata naapertuuttuliornerussanngila?

4. Allannguutissatut siunnersuut umiarsualivinni mittarfinnilu atuisunit tamakkiisumik akiliisitsisoqartalernissaanik tunngaveqartoq Ineqarnermut, Sanaartornermut, Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfiup tusarniaanermut akissuteqaamminni tikkuarpaa, tamannalu Naalakkersuisoqarfimmit piviusorsioortuusorineqanngilaq. Naalakkersuisoqarfik taamaammat nalilivoq umiarsualivinni timmisartoqarfinnilu

akileraaruseriffiup piumasaqaataanut naapertuuttumik aaqqissuussinissat Nunatta Karsianit matussusertariaqarnissat ilimanartorujussuusoq.

Naalackersuisut tamatumunnga qanoq oqaaseqaatissaqarpat?

5. Malittarisassat atuuttut (nioqutissanik eqqussuineq annissuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 30, imm. 4) inuit Kalaallit Nunaannut/nnit angalasut 15.000 euronik amerlanerusunilluunniit nassataqartut tamanna pillugu akileraaruseriffimmut paasissutissiinissaannut pisussaaffilerpai.

15.000 euro ullutsinni 110.000 kr-it missaannik naleqarput. Aningaasat amerlassusissaannut killiliussanik assinginik aningaasanik peqquserlulluni "malunnarunnaarsaasarnermut" inatsimmi aalajangersagaqarpoq.

Pinerluuteqarluni aningaasarsianik (assersuutigalugu hashimik tuniniaanermut) pinerluuteqarnermiluunniit atugassanik (assersuutigalugu hashimik pisinissamut) nuussisinnaanerup pinaveersimatinnissaa malittarisassani atuuttuni § 30, imm. 4-mik siunnersuutigineqartumilu § 30, imm. 5-imik siunertaavoq. Aningaasat tigorianaanaat 100.000 kr-init amerlanerusut, inuit angalasut nalinginnaasumik nassatarisinnaasaannit amerlanerungaatsiartutut isummerfigineqarsinnaapput, aningaaserivillu saniatigut aningaasanik taamak amerlatigisunik nassiussatut nassitsisinnaasut amerlavallaarunangillat.

Tamanna tunngavigalugu Inatsisinut Ataatsimiititaliap Naalackersuisut aperinikuuai, aningaasanut nassatarisinnaasanut 15.000 euronut killiliineq sumik tunngaveqarnersoq, taassuminngalu appasinnerusumut killiliineq pinerlutsaaliuinermut iluaqutaanerussannginnerunersaq.

Aningaasanut killiliussaq 15.000 euro aningaasanut tigorianaannut, inunnit Kalaallit Nunaannut tikittunit tassangaanniillu aallartunit nassarneqarsinnaasunut killiliussaasoq 15.000 euro naapertorlugu aajangersagaasoq Naalackersuisut akissutiminni oqaatigaat.

Killiliussamik appaanerup pinerlutsaaliuinissamut iluaqutaasinnaanissaa Naalackersuisut assortorsinnaanngilaat. Ilanggaaserinermulli oqartussaasut aningaasanik tigorianaannik nassatanik misiliilluni misissuisinnaanerut aalajangersakkami periarfissinneqarpoq. Pinerluttulerinermik inatsimmik unioqutitsisoqarneranik pasitsaassisoqarnerani suliassaq paasiniaaffigisassanngorlugu politiinut ingerlateqqinneqassaaq, aningaasat amerlassusiat apeqqutaatinnagu.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussissagaluarpat, taamaalillunilu atuuttumi § 30, imm. 4-mi inatsisissatullu siunnersuutigineqartumi § 30, imm. 5-mi aningaasat amerlanerpaaffissaannut killiliussaq assersuutigalugu 8.000 euronut imaluunniit 10.000 euronut appartinneqarluni, Naalackersuisut tamatumunnga qanoq isummissagaluarpat?

6. Naalackersuisut meeqqat 15-it inorlugit ukiullit scannerut atorlugu misissorneqarsinnaannginnissaannut malittarisassanik aalajangersaanissartik siunertarigaat Naalackersuisut paasissutissiissutigaat.

Malittarisassap taamaattup atuutsilersinneqarnera, ikiaroonartumik eqqussuisut siunissami siunertarineqartumut uniuisitsisumik meeqqanik ikiaroonartumik eqqussuisutut atuinissamut ussarnartorsiuilersinnaanerannik nassataqarsinnaanera pillugu Inatsisinut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut aperinikuuai.

Naalakkersuisut akissutaanni erserpoq, ukiutigut killiliussassatut eqqarsaatigineqartup kingunerisaanik meeqqat ikiaroonartunik eqqussuinermi atorineqarsinnaanerat Naalakkersuisut ilimaginngikkaat. Pasinninnissamut tunngavissaqartillugu meeqqat maannakkutut pisarneq malillugu misissorneqartassapput.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap akissut ima paasivaa, tassa meeraq nassartillugu eqqusseriarnermi paasiteratarsinnaanerup inersimasoq nassartillugu eqqusseriarnermi paasiteratarsinnaaneq assigiinnapajaaraa Naalakkersuisunit nalilerneqartoq.

Ilaasut inersimasut pasinninnissamut tunngavissaqarmat misissugassanngorlugit toqqarneqartut kisimik – aatsaallu scannerneqarnissaminnut akuersippata - scannerneqartassapput. Pineqartut scannerneqarnissamut akuersinngippata taava taakku “qangatut” misissorneqartassapput: Timimikkut misissorneqartassapput timillu sulluinut toqqorsillutik eqqusseriartutut pasitsaanneqarpata politiiunut tunniunneqassallutik, napparsimmavimmi scannertinneqarnissaat imaluunniit perusuersartarfiliaanneqarnissaat siunertaralugu.

Meeraq 15-it inorlugit ukiulik misissugassatut toqqarneqarpat (soorlu inersimasunut pasissallugit tunngavissaqartunut taamaattoq) taanna scannerneqarnissamut akuersinissaminut periarfissaqassanngilaq, taarsiulluguli “qangatut” misissorneqassaaq, soorlu tamanna inersimasunut scannerneqarnissamut itigartitsisinut atuuttoq.

Inersimasut tamarmik scannerneqartartussanngorlugit aaqqissuussamik eqqussigaanni, meeqqallu qanorluunniit misissorneqarsinnaatinnagit, taava ikiaroonartumik eqqussuisut ikiaroonartumik eqqussuinerminni meeqqanik atuilersinnaanerat soorunami aarleqqutigineqarsinnaanerulissaaq.

Mereqqalliuku misissorneqartussaajunnaanngitsut – misissuineruna allatut iliorluni ingerlanneqartussaaginnartoq, tassa ilaasunut tamanut misissueriaaseq ullumikkut atorineqartoq assigalugu. Inersimasut tamarmik aamma scannerneqassanngillat. Taamaallaat inersimasut pasissallugit tunngavissaqartut scannerneqassapput, aatsaallu taakku scannerneqarnissaminnut akuersippata.

Paasinnineq taanna eqqortuua, meeqqallu ikiaroonartumik eqqussuinermi atorineqaratarsinnaanerannut tunngatillugu Naalakkersuisut arlaannik ilanngussassaqarpat?

7. Naalakkersuisut naliliipput ukiutigut killiliussaq, taamaaliornissaq peqqinnissaq eqqarsaatigalugu inassutiginnangikkaluarpalluunniit, eqqartuunneqarsinnaasut ukiuannut killiliussamit appasinnerutinneqartariaqanngitsoq.

Tamanna sumik tunngavilerneqarpa?

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Laura Tàunâjik

Inatsisinut Ataatsimiititaliamut Siulittaasoq